

FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE

I N F O R M A C I J A

**o upisu učenika u osnovne i srednje škole u školskoj
2023/24. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine**

Mostar, decembar/prosinac 2023. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. OSNOVNE ŠKOLE	4
1.1. Broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole u školskoj 2023/24. godini u Federaciji BiH po kantonima	4
1.2. Zbirni podaci o broju učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2023/24. godini i kretanje broja učenika osnovnih škola u periodu školska 2014/15 – 2023/24. godina	12
2. SREDNJE ŠKOLE.....	17
2.1. Broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole u školskoj 2023/24. godini u Federaciji BiH po kantonima	17
2.2. Zbirni podaci o broju učenika srednjih škola u školskoj 2023/24. godini u Federaciji BiH i kretanje broja učenika srednjih škola u periodu školska 2014/15 – 2023/24. godina	25
REZIME.....	30
PREPORUKE	32

UVOD

Informacija o upisu učenika u osnovne i srednje škole u školskoj 2023/24. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine je informativno-analitički dokument Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke planiran Programom rada Ministarstva za 2023. godinu radi dostavljanja istog Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na razmatranje. Cilj izrade Informacije o upisu učenika u osnovne i srednje škole u školskoj 2023/24. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine je praćenje broja upisanih učenika u prvi razred osnovnih i srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine i po kantonima, te uporedno prikazivanje prikupljenih podataka za posljednjih deset školskih godina radi praćenja trenda povećanja, odnosno smanjenja broja učenika.

U prvom dijelu Informacije će biti predstavljeni i analizirani podaci o broju upisanih učenika u prvi razred osnovnih škola i ukupnom broju učenika u osnovnim školama za svaki kanton u Federaciji BiH, a zatim i zbirni podaci za Federaciju BiH. Pored navedenog, u prvom dijelu Informacije bit će prikazani i podaci o broju djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila obuhvaćena programima predškolskog odgoja i obrazovanja, što je obaveza proizašla iz Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini. U drugom dijelu Informacije će biti predstavljeni i analizirani podaci o broju učenika upisanih u prvi razred srednjih škola i ukupnom broju učenika u srednjim školama po kantonima, a zatim i podaci za Federaciju BiH. Na kraju Informacije bit će prezentiran rezime najvažnijih pokazatelja i zaključaka Informacije, te preporuke na koji način se može unaprijediti stanje u osnovnom i srednjem obrazovanju s aspekta pokazatelja o trendovima smanjenja odnosno povećanja broja učenika u osnovnim i srednjim školama u Federaciji BiH.

Nastava u školskoj 2023/24. godini za učenike osnovnih i srednjih škola počela je 1. septembra 2023. godine u sljedeća četiri kantona: Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Bosansko-podrinjski Goražde i Kanton Sarajevo. U preostalim šest kantona nastava je počela 4. septembra 2023. godine (Unsko-sanski, Posavski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski, Zapadnohercegovački i Kanton 10).

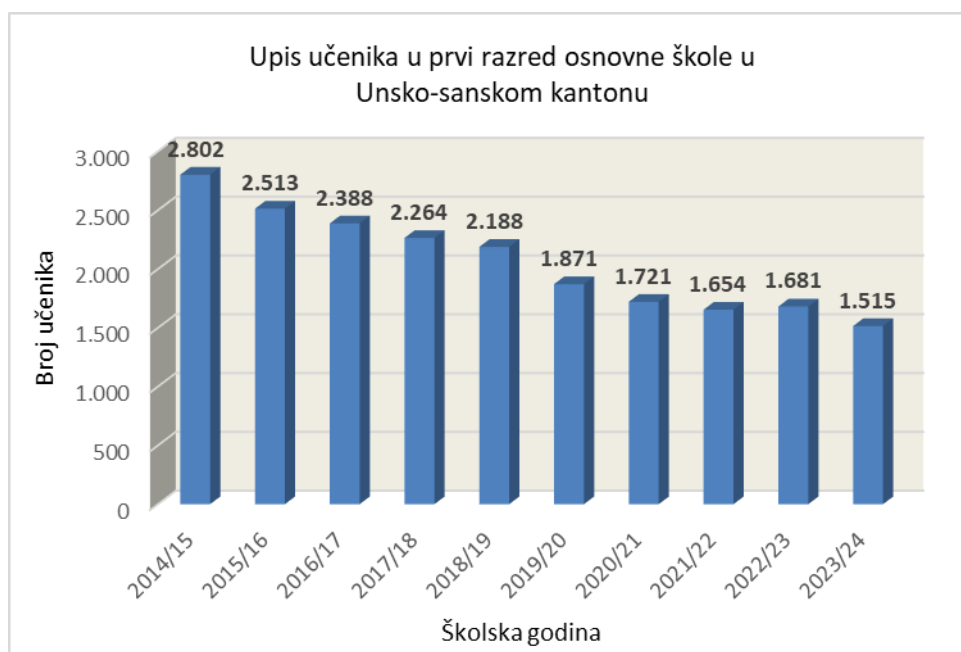
Za izradu Informacije korišteni su podaci: Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona, Ministarstva obrazovanja/naobrazbe i nauke/znanosti Tuzlanskog kantona, Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Ministarstva obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstva znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10, Federalnog zavoda za statistiku i iz drugih izvora. Tražene podatke o upisu učenika u osnovne i srednje škole nisu dostavila resorna ministarstva Posavskog i Zapadnohercegovačkog kantona, te smo za izvještavanje o ovim kantonima koristili podatke Federalnog zavoda za statistiku i iz drugih dostupnih izvora.

1. OSNOVNE ŠKOLE

1.1. Broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole u školskoj 2023/24. godini u Federaciji BiH po kantonima

Unsko-sanski kanton

U prvi razred osnovne škole u školskoj 2023/24. godini, upisano je **1.515** učenika (od toga 733 djevojčice), što je manje za 166 učenika, odnosno 9,9% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Ukoliko analiziramo podatke o upisu učenika u desetogodišnjem periodu, ustanovit ćemo da se, izuzev u školskoj 2022/23. godini, broj učenika u posmatranom periodu kontinuirano smanjivao. U školskoj 2023/24. godini, broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole manji je za 1.287 učenika ili 45,9% u odnosu na školsku 2014/15. godinu, koja predstavlja početak perioda posmatranja.

Prema podacima resornog kantonalnog ministarstva, broj djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja je 438, što predstavlja obuhvat od 34,50%.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u školskoj 2023/24. godini u Unsko-sanskom kantonu je **15.973**, a od toga 7.861 djevojčica. U odnosu na prethodnu školsku godinu, broj učenika u tekućoj školskoj godini je manji za 518 učenika ili 3,1%.

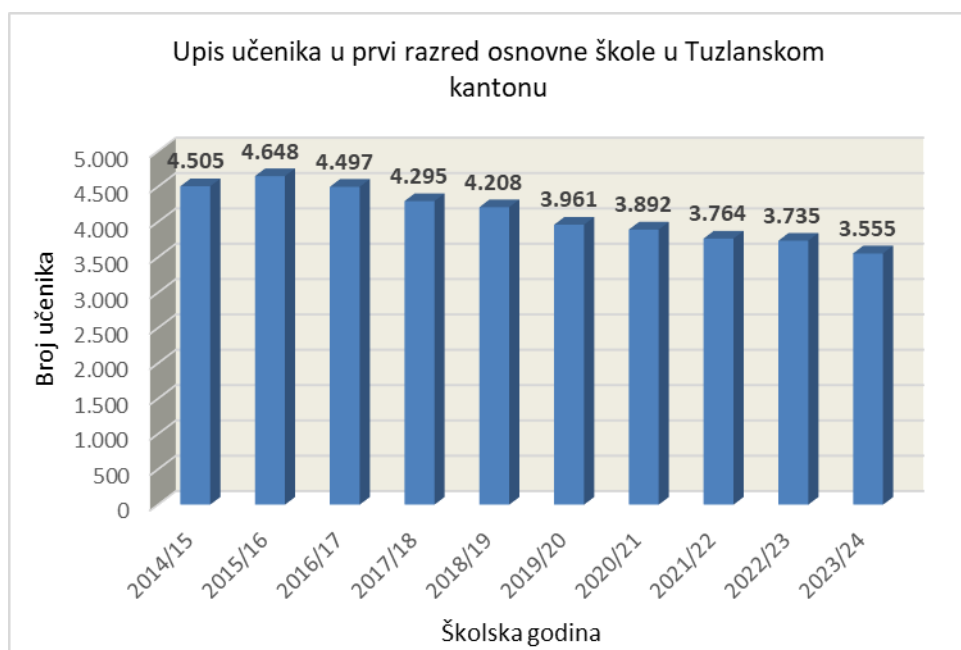
Broj učenika s invaliditetom koji se školuju u redovnim osnovnim školama je 202.

Posavski kanton

Resorno kantonalno ministarstvo nije dostavilo podatke o broju učenika upisanih u prvi razred osnovne škole. Ukupan broj učenika osnovnih škola u školskoj 2023/24. godini u Posavskom kantonu je **1.483**,¹ što je za 92 učenika ili 6,2% manje u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Tuzlanski kanton

U prvi razred osnovne škole u školskoj 2023/24. godini, upisano je **3.555** učenika (od toga 1.737 djevojčica), što je 180 učenika manje ili 4,8% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Posmatramo li prikazani desetogodišnji period, evidentno je da se broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole u Tuzlanskom kantonu, osim u školskoj 2015/16. godini, kontinuirano smanjivao. Broj upisanih učenika prvog razreda osnovnih škola u tekućoj školskoj godini je za 950 učenika manji u odnosu na školsku 2014/15. godinu (početna godina posmatranja u desetogodišnjem periodu), odnosno manji je za 21,1%.

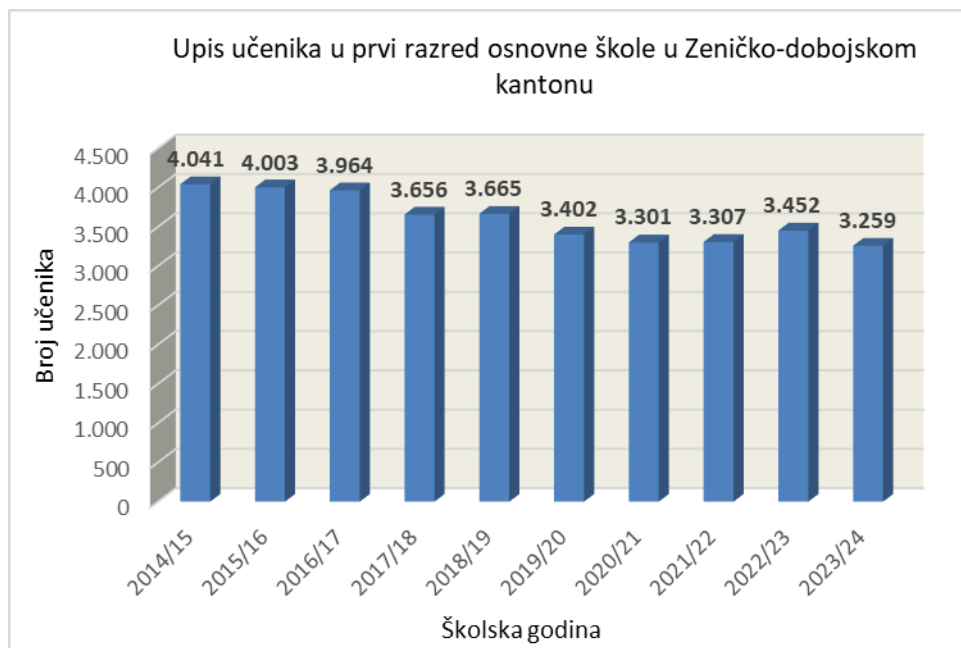
Vrijedno je spomenuti da je od 3.555 učenika upisanih u prvi razred osnovne škole njih 3.397 bilo uključeno u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u školu, što predstavlja obuhvat od 95,6%.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u školskoj 2023/24. godini u Tuzlanskom kantonu je **33.878** učenika, a od toga je 16.581 djevojčica. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika osnovnih škola manji je za 1.334 učenika ili 3,8%. Broj učenika s invaliditetom u redovnim osnovnim školama je 380.

¹ Saopćenje Federalnog zavoda za statistiku br. 12.1. od 15. 12. 2023.

Zeničko-dobojski kanton

U školskoj 2023/24. godini, u prvi razred osnovne škole upisano je 3.259 učenika. U poređenju sa prošlom školskom godinom, u tekućoj su upisana 193 učenika manje, odnosno 5,6%. Ipak, s obzirom na to da podaci o broju upisanih učenika u prvi razred osnovne škole za školsku 2023/24. godinu ne uključuju podatke za općine Usora i Žepče, smatramo da je smanjenje broja učenika u odnosu na prethodnu školsku godinu manje od navedenog.

Posmatranjem grafičkog prikaza podataka o broju učenika upisanih u prvi razred osnovne škole, može se primijetiti da je broj učenika fluktuirao u posmatranom periodu s tendencijom smanjenja broja učenika. Broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u tekućoj školskoj godini je za 782 učenika ili 19,4% manji u odnosu na školsku 2014/15. godinu, koja predstavlja početak perioda posmatranja. Ipak, ovaj podatak o smanjenju broja učenika treba uzeti s određenom rezervom s obzirom na to da podaci za školsku 2023/24. godinu ne uključuju podatke za općine Usora i Žepče.

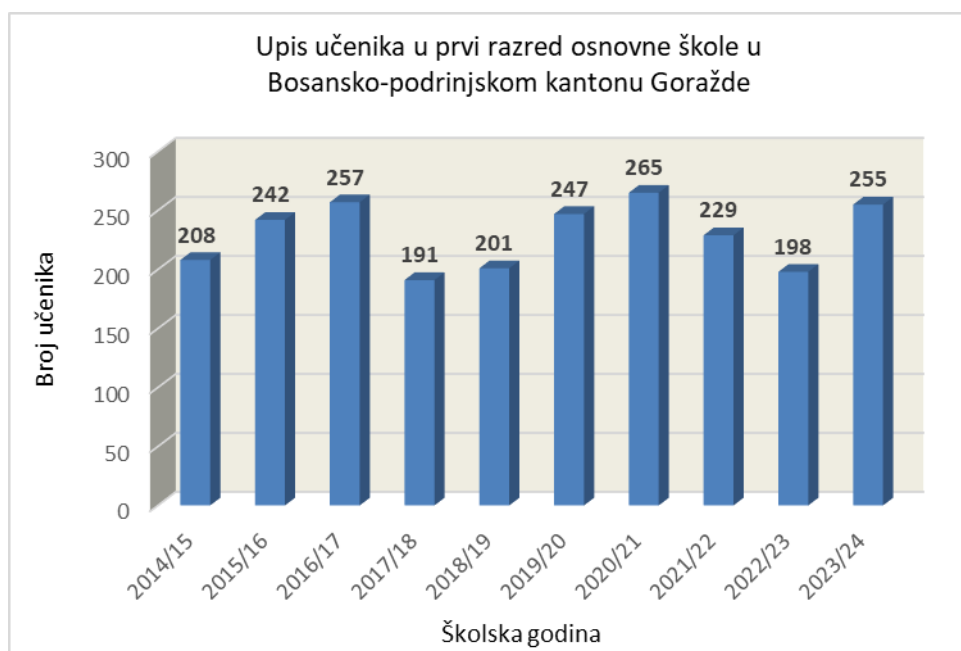
Broj djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila uključena u Program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja, koji finansira nadležno kantonalno ministarstvo, je 2.589 djece. Dodatan broj djece su u godini pred polazak u školu bila obuhvaćena cjelovitim razvojnim programom predškolskog odgoja i obrazovanja koji se realizira u vidu cjelodnevnog ili poludnevnog boravka u predškolskim ustanovama, ali o ovome nemamo precizne podatke.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u školskoj 2023/24. godini u Zeničko-dobojskom kantonu je **30.596**,² uključujući 633 učenika s invaliditetom koji pohađaju redovne osnovne škole. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika osnovnih škola manji je za 305 učenika ili 0,99%.

² Saopćenje Federalnog zavoda za statistiku br. 12.1. od 15. 12. 2023.

Bosansko-podrinjski kanton Goražde

U školskoj 2023/24. godini, u prvi razred osnovne škole upisano je 255 učenika, što je 57 učenika više u odnosu na prethodnu školsku godinu i predstavlja povećanje za 28,8%.

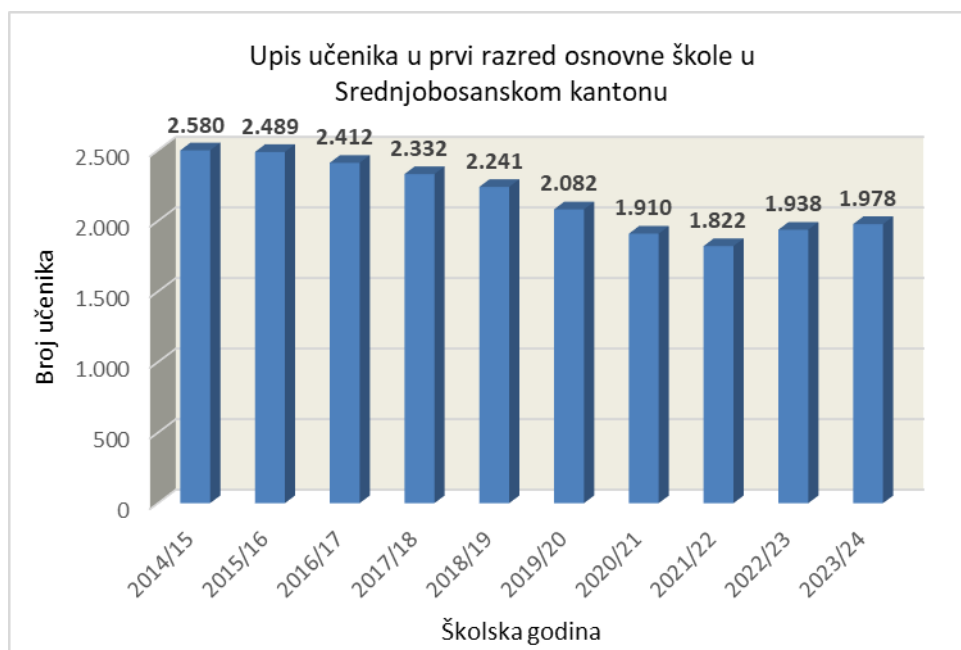
Broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, u posmatranom periodu, je značajno fluktuirao. U tekućoj školskoj godini, broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole, u odnosu na početak perioda posmatranja (školska 2014/15. godina), veći je za 47 učenika ili 22,6%.

Broj djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja je 250, što predstavlja obuhvat od 98%.

Ukupan broj učenika u osnovnim školama u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde u školskoj 2023/24. godini je **2.036**. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika osnovnih škola veći je za 30 učenika ili 1,5%. Broj učenika s invaliditetom u redovnim osnovnim školama je 19.

Srednjobosanski kanton

U prvi razred osnovne škole u školskoj 2023/24. godini, upisano je **1.978** učenika, što je za 40 učenika ili 2,1% više u odnosu na prethodnu školsku godinu.

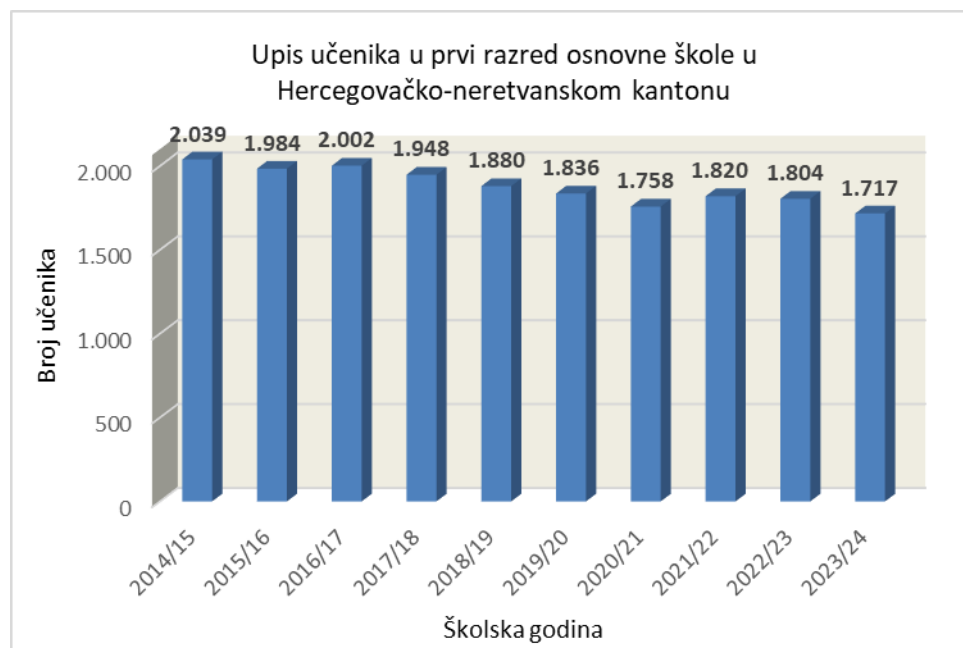
Posmatranjem grafičkog prikaza kretanja broja učenika prvih razreda osnovne škole u desetogodišnjem periodu, može se uočiti trend smanjenja broja učenika, izuzev u posljednje dvije školske godine, u kojima se bilježi povećanje broja upisanih učenika u odnosu na školsku 2021/22. godinu. Poređenjem broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u tekućoj školskoj godini u odnosu na početak perioda posmatranja (školska 2014/15. godina), može se konstatirati da je broj učenika u ovoj školskoj godini manji za 602 učenika ili 23,3%.

U Program predškole u Srednjobosanskom kantonu je, u periodu od januara do juna 2023. godine, bilo uključeno 878 djece, što predstavlja 44% od ukupnog broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u školskoj 2023/24. godini.

Ukupan broj učenika osnovnih škola u Srednjobosanskom kantonu u školskoj 2023/24. godini je **18.019**, od kojih su 1.134 učenici s poteškoćama u razvoju. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika ove školske godine manji je za 553 učenika ili 2,98%.

Hercegovačko-neretvanski kanton

U školskoj 2023/24. godini, u prvi razred osnovne škole upisano je **1.717** učenika, što predstavlja smanjenje za 87 učenika ili 4,8% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Posmatranjem kretanja broja učenika u desetogodišnjem periodu, može se uočiti da je broj učenika prvog razreda fluktuirao s tendencijom smanjenja. Broj učenika prvih razreda u tekućoj školskoj godini, u odnosu na početnu godinu posmatranja, manji je za 322 učenika ili 15,8%.

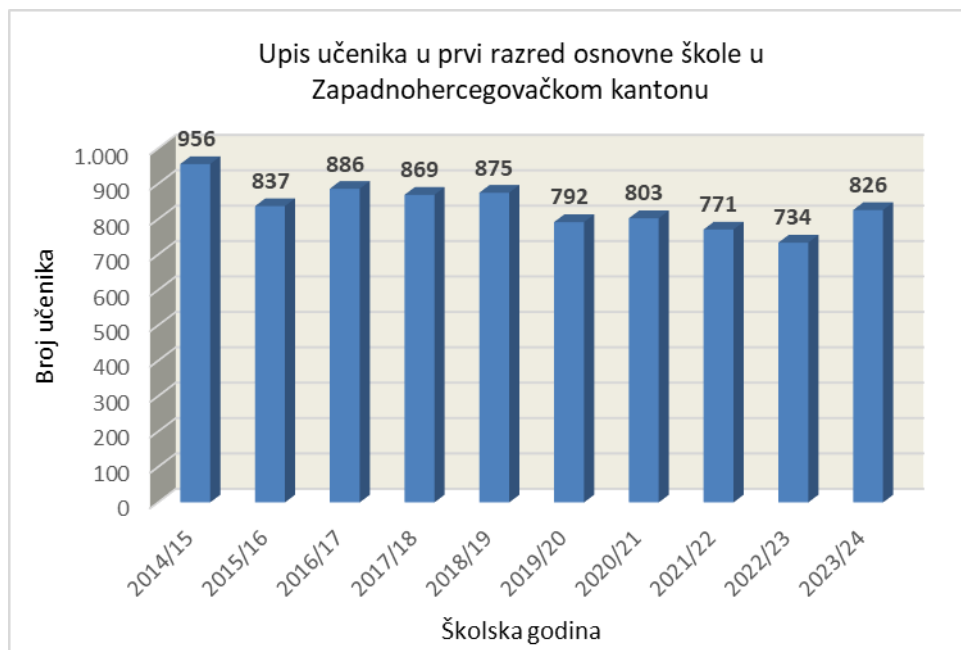
U godini prije polaska u školu, 645 djece ovog uzrasta bilo je uključeno u redovne cjelodnevne ili poludnevne programe u predškolskim ustanovama. Pored navedenog broja, određen broj djece bio je uključen u različite programe pripreme za školu koji su realizirale pojedine predškolske ustanove, zatim neke škole (npr. IV osnovna škola Mostar), kao i pojedine nevladine organizacije (npr. NGO „Pupoljci“ Stolac).

Ukupan broj učenika u osnovnim školama u školskoj 2023/24. godini u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je **16.304**. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika u tekućoj školskoj godini manji je za 14 učenika ili 0,09%.

Broj djece s posebnim obrazovnim potrebama koji pohađaju redovne osnovne škole je 234.

Zapadnohercegovački kanton

U školskoj 2023/24. godini, u prvi razred osnovne škole upisano je **826** učenika, što predstavlja povećanje za 92 učenika ili 12,5% u odnosu na prethodnu školsku godinu.

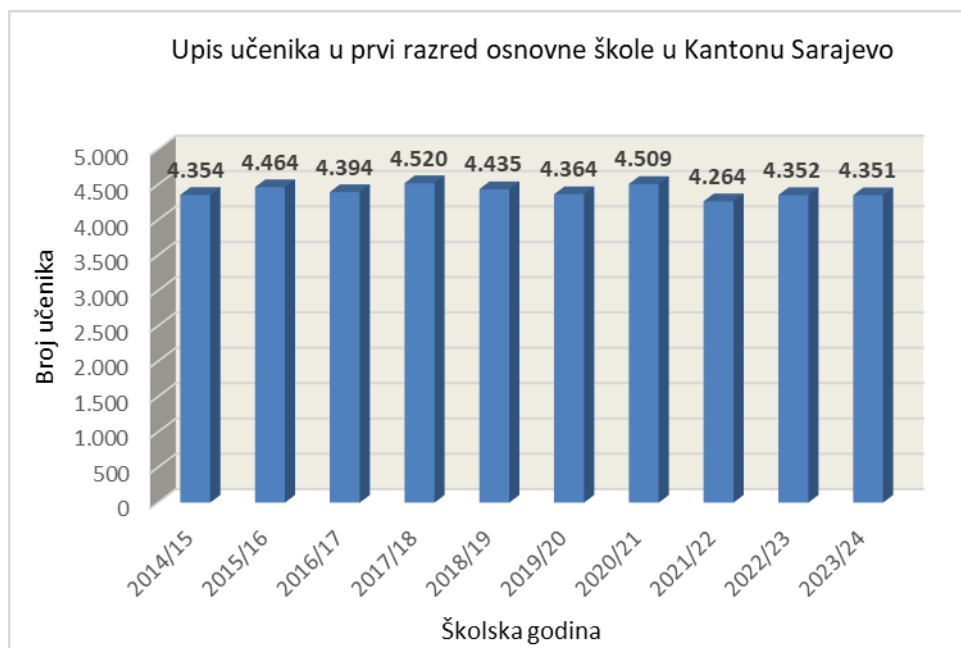
Ukoliko posmatramo kretanje broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u desetogodišnjem periodu, uočiti ćemo da je u Zapadnohercegovačkom kantonu broj upisanih učenika fluktuirao, a u odnosu na početnu godinu posmatranja, u tekućoj školskoj godini je upisano 130 učenika manje ili 13,6%.

U školskoj 2023/24. godini, ukupan broj učenika osnovnih škola u Zapadnohercegovačkom kantonu je **7.176**.³ U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika u tekućoj školskoj godini manji je za 76 učenika ili 1,05%.

³ Saopćenje Federalnog zavoda za statistiku br. 12.1. od 15. 12. 2023.

Kanton Sarajevo

U školskoj 2023/24. godini, u prvi razred osnovne škole upisan je **4.351** učenik i nije došlo do povećanja ili smanjenja broja upisanih učenika u odnosu na prethodnu školsku godinu.

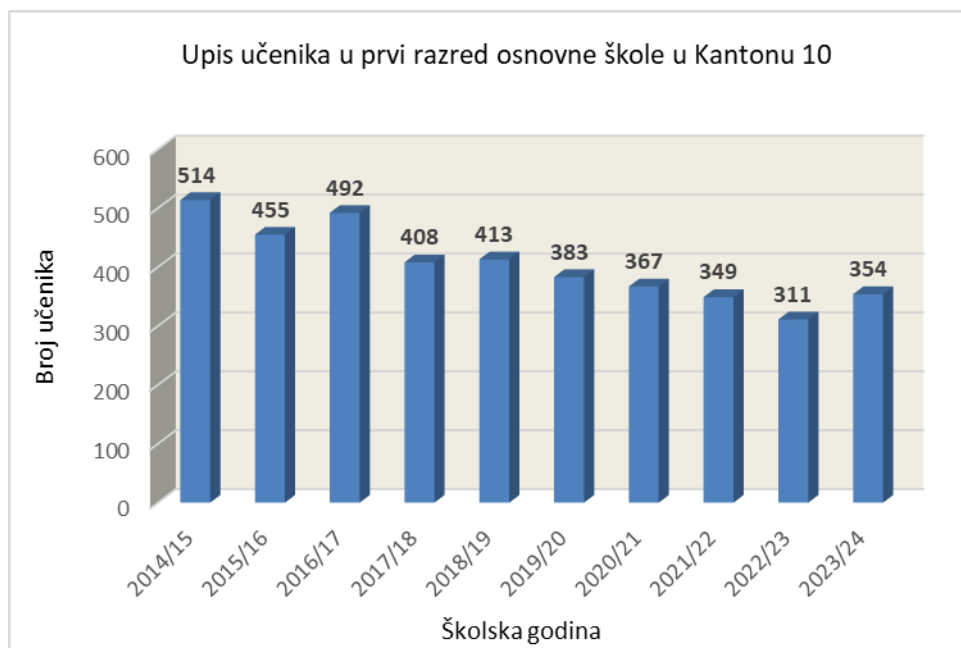
Kao što se može vidjeti iz grafikona koji prikazuje kretanje broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole, u desetogodišnjem periodu broj učenika je fluktuirao. Poređenjem broja upisanih učenika u ovoj školskoj godini u odnosu na školsku 2014/15. godinu, tj. početnu godinu u desetogodišnjem periodu, može se konstatirati da je broj učenika skoro jednak, odnosno u tekućoj školskoj godini manji je za samo 3 učenika.

Broj djece koja su u godini pred polazak u osnovnu školu bila uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja je 4200, što čini obuhvat od 96,5%.

Ukupan broj učenika u osnovnim školama u Kantonu Sarajevo u školskoj 2023/24. godini je **38.203** učenika, od tog broja je 19.535 dječaka i 18.688 djevojčica. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika u tekućoj školskoj godini veći je za 155 učenika ili 0,4%.

Kanton 10

U školskoj 2023/24. godini, u prvi razred osnovne škole upisana su **354** učenika, što je za 43 učenika ili 13,8% više u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Iz grafikona iznad može se vidjeti da je broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u posmatranom periodu fluktuirao s tendencijom smanjenja broja učenika. Ukoliko uporedimo podatak o broju učenika prvog razreda u tekućoj školskoj godini s podatkom iz školske 2014/15. godine, može se zaključiti da je broj učenika u ovoj školskoj godini manji za 160 učenika ili 31,1% u odnosu na početnu godinu analize.

Na području Kantona 10, 36% djece je bilo uključeno u program predškolskog odgoja i obrazovanja (vrtić) u godini pred polazak u školu.

Ukupan broj učenika u osnovnim školama u Kantonu 10 u školskoj 2023/24. godini je **3.318**, a u odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika osnovnih škola manji je za 93 učenika ili 2,7%.

1.2. Zbirni podaci o broju učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2023/24. godini i kretanje broja učenika osnovnih škola u periodu školska 2014/15 – 2023/24. godina

Tabela 1: Broj učenika u osnovnim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2023/24. godini

Redni broj	Kanton	Broj učenika	
		Prvi razred	Ukupno:
1.	Unsko-sanski	1.515	15.973
2.	Posavski	-	1.483 ⁴
3.	Tuzlanski	3.555	33.878
4.	Zeničko-dobojski	3.259 ⁵	30.596 ⁶
5.	Bosansko-podrinjski	255	2.036
6.	Srednjobosanski	1.978	18.019
7.	Hercegovačko-neretvanski	1.717	16.304
8.	Zapadnohercegovački	826	7.176 ⁷
9.	Kanton Sarajevo	4.351	38.203
10.	Kanton 10	354	3.318
Ukupno Federacija BiH		17.810⁸	166.986

Izvor: Podaci u tabeli 1 prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava, Federalnog zavoda za statistiku i iz drugih izvora.

Tabela 2: Pregled kretanja broja učenika upisanih u prvi razred osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period školska 2014/15 – 2023/24. godina

R. br.	Kanton	Školska godina										Povećanje/ smanjenje	% promjene ⁹ (k/a)×100
		2014/15.	2015/16.	2016/17.	2017/18.	2018/19.	2019/20.	2020/21.	2021/22.	2022/23.	2023/24.		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1.	USK	2.802	2.513	2.388	2.264	2.188	1.871	1.721	1.654	1.681	1.515	-1.287	-45,9%
2.	PK	265	250	245	211	182	141	177	161	161	-	-	-
3.	TK	4.505	4.648	4.497	4.295	4.208	3.961	3.892	3.764	3.735	3.555	-950	-21,1%
4.	ZDK	4.041	4.003	3.964	3.656	3.665	3.402	3.301	3.307	3.452	3.259	-782	-19,4%
5.	BPK	208	242	257	191	201	247	265	229	198	255	47	22,6%
6.	SBK	2.580	2.489	2.412	2.332	2.241	2.082	1.910	1.822	1.938	1.978	-602	-23,3%
7.	HNK	2.039	1.984	2.002	1.948	1.880	1.836	1.758	1.820	1.804	1.717	-322	-15,8%
8.	ZHK	956	837	886	869	875	792	803	771	734	826	-130	-13,6%
9.	KS	4.354	4.464	4.394	4.520	4.435	4.364	4.509	4.264	4.352	4.351	-3	-0,06%
10.	K10	514	455	492	408	413	383	367	349	311	354	-160	-31,1%
Σ Federacija BiH		22.264	21.885	21.537	20.658	20.288	19.079	18.703	18.141	18.366	17.810⁸	- ¹¹	- ¹²

Izvor: Podaci u tabeli 2 za školsku 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21, 2021/22. i 2022/23. godinu preuzeti su iz statističkih biltena Federalnog zavoda za statistiku br. 217/2015, 235/2016,

⁴ Saopćenje Federalnog zavoda za statistiku br. 12.1. od 15. 12. 2023.

⁵ Podaci za tekuću školsku godinu za Zeničko-dobojski kanton ne uključuju podatke za općine Usora i Žepče.

⁶ Saopćenje Federalnog zavoda za statistiku br. 12.1. od 15. 12. 2023.

⁷ Ibid.

⁸ Podaci za Federaciju BiH ne obuhvataju podatke za Posavski kanton i općine Usora i Žepče.

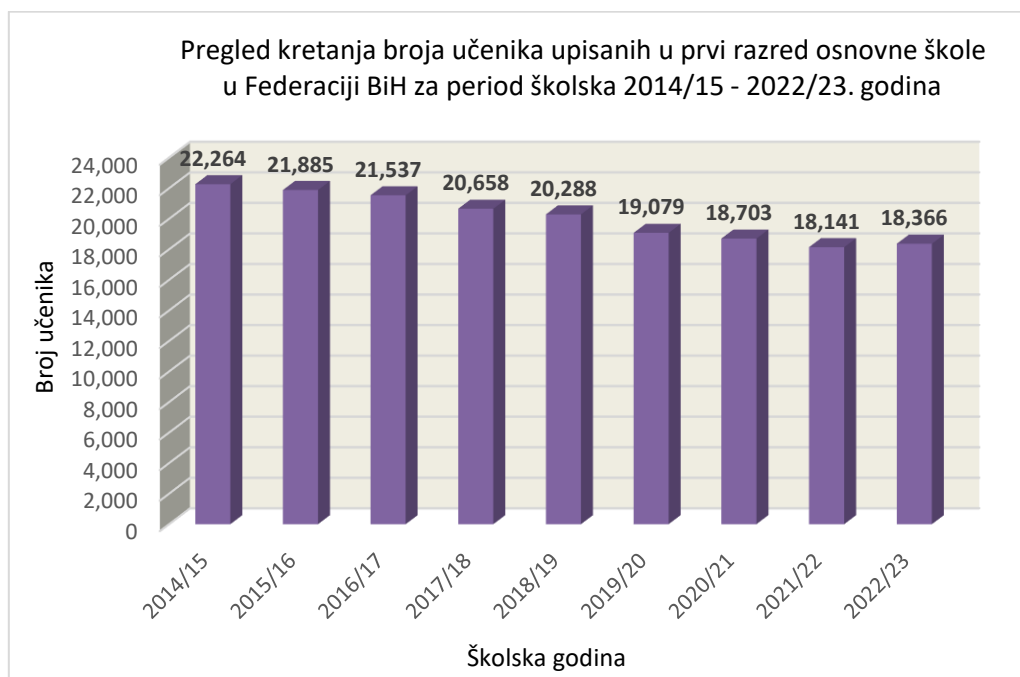
⁹ Zaokruženo na jednu decimalu

¹⁰ Podaci za Federaciju ne obuhvataju podatke za Posavski kanton i općine Usora i Žepče.

¹¹ S obzirom na to da podaci za tekuću školsku godinu nisu kompletni za Federaciju BiH, nije moguće utvrditi stvarnu razliku u broju upisanih učenika u tekućoj godini u odnosu na početnu godinu analize.

¹² Isto.

250/2017, 270/2018, 288/2019, 308/2020, 326/2021, 345/2022 i 368/2023. Podaci koji se odnose na školsku 2023/24. godinu prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava i iz drugih izvora.

U grafikonu iznad dati su zbirni podaci za Federaciju Bosne i Hercegovine za prethodnih devet školskih godina.¹³

Analizom kretanja broja učenika upisanih u prvi razred osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine od školske 2014/15. godine do školske 2022/23. godine, može se primijetiti da je broj učenika u posmatranom periodu fluktuirao s tendencijom smanjenja. Broj učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u Federaciji BiH u školskoj 2022/23. godini u odnosu na početnu godinu posmatranja (školsku 2014/15. godinu) manji je za **3.898** učenika ili **17,5%**.

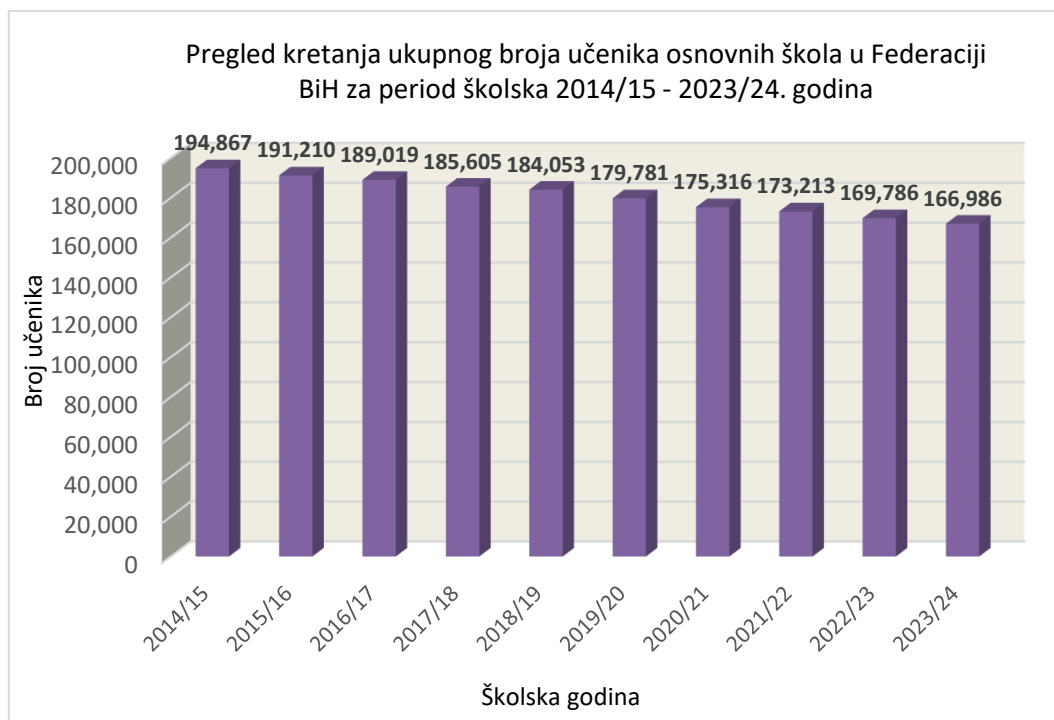
Ukoliko analiziramo podatke iz tabele 2, evidentno je da je u posljednjih deset školskih godina došlo do smanjenja broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u osam kantona, te jedino Bosansko-podrinjski kanton Goražde bilježi povećanje, a Kanton Sarajevo skoro identičan broj upisanih učenika, u tekućoj školskoj godini u odnosu na školsku 2014/15. godinu. Ukoliko posmatramo procentualne pokazatelje o smanjenju broja učenika upisanih u prvi razred osnovne škole u tekućoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu desetogodišnjeg perioda, u devet kantona za koje su dostupni podaci (izuzev Posavskog kantona), najznačajnije smanjenje broja upisanih učenika zabilježeno je u Unsko-sanskom kantonu (-45,9%).

¹³ Zbirni podaci za Federaciju BiH su dati za prethodnih devet školskih godina. Zbog nepotpunih podataka o broju učenika prvih razreda osnovnih škola u FBiH u tekućoj školskoj godini, iz razloga što navedeni podaci nisu dostupni za Posavski kanton i općine Usora i Žepče, posljednja školska godina nije uvrštena u grafikon.

Tabela 3: Pregled kretanja ukupnog broja učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period školska 2014/15 – 2023/24. godina

R. br.	Kanton	Školska godina										Povećanje/smanjenje	% Promjene ¹⁴ (k/a)×100
		2014/15.	2015/16.	2016/17.	2017/18.	2018/19.	2019/20.	2020/21.	2021/22.	2022/23.	2023/24.		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1.	USK	24.602	23.618	22.764	21.862	20.716	19.176	18.034	17.049	16.491	15.973	-8.629	-35,1%
2.	PK	2.790	2.621	2.431	2.259	2.071	1.877	1.762	1.662	1.575	1.483	-1.307	-46,8%
3.	TK	39.838	39.416	38.927	38.111	37.612	36.655	35.839	35.907	35.212	33.878	-5.960	-15%
4.	ZDK	34.602	34.089	34.371	33.529	32.952	32.698	31.774	31.895	30.901	30.596	-4.006	-11,6%
5.	BPK	1.950	1.908	1.929	1.889	1.871	1.891	1.947	1.995	2.006	2.036	86	4,4%
6.	SBK	22.957	22.155	21.547	20.974	21.729	20.826	20.009	19.185	18.572	18.019	-4.938	-21,5%
7.	HNK	18.213	17.785	17.365	17.337	17.262	16.852	16.555	16.531	16.318	16.304	-1.909	-10,5%
8.	ZHK	8.537	8.244	7.961	7.666	7.871	7.830	7.598	7.365	7.252	7.176	-1.361	-15,9%
9.	KS	36.143	36.233	36.789	37.372	37.669	37.917	38.043	38.014	38.048	38.203	2.060	5,7%
10.	K10	5.235	5.141	4.935	4.606	4.300	4.059	3.755	3.610	3.411	3.318	-1.917	-36,6%
Σ Federacija BiH		194.867	191.210	189.019	185.605	184.053	179.781	175.316	173.213	169.786	166.986	-27.881	-14,3%

Izvor: Podaci u tabeli 3 za školsku 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21, 2021/22. i 2022/23. godinu preuzeti su iz statističkih biltena Federalnog zavoda za statistiku br. 217/2015, 235/2016, 250/2017, 270/2018, 288/2019, 308/2020, 326/2021, 345/2022 i 368/2023. Podaci koji se odnose na školsku 2023/24. godinu prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava i Federalnog zavoda za statistiku.

U grafikonu iznad dati su zbirni podaci za Federaciju Bosne i Hercegovine.

¹⁴ Zaokruženo na jednu decimalu.

Pregled kretanja ukupnog broja učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period od školske 2014/15. do školske 2023/24. godine ukazuje na kontinuirano smanjenje broja učenika osnovnih škola. Prema zbirnim podacima za Federaciju BiH, broj učenika osnovnih škola u tekućoj školskoj godini, u odnosu na početnu godinu desetogodišnjeg perioda, manji je za 27.881 učenika ili 14,3%.

Smanjenje broja učenika osnovnih škola evidentno je u osam kantona u Federaciji BiH, dok Bosansko-podrinjski kanton Goražde i Kanton Sarajevo bilježe pozitivan trend, odnosno povećanje broja učenika za 4,4% u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde i za 5,7% u Kantonu Sarajevo.

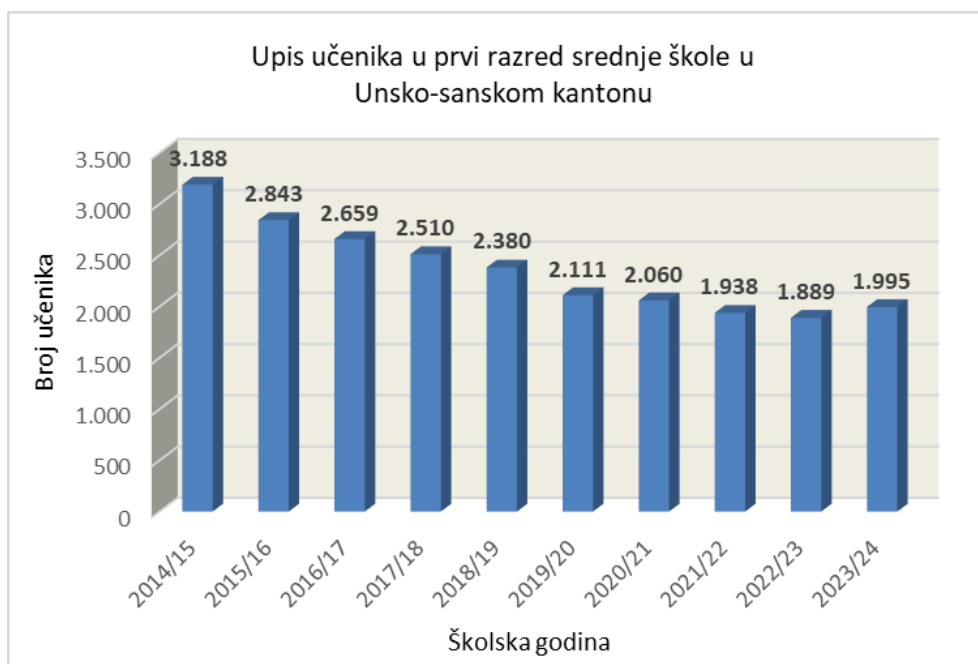
Ukoliko analiziramo procentualne podatke za sve kantone, najveće smanjenje broja učenika u tekućoj školskoj godini u odnosu na prvu godinu desetogodišnjeg perioda (školsku 2014/15. godinu) je u sljedeća tri kantona: Unsko-sanski (35,1%), Posavski (46,8%) i Kanton 10 (36,6%).

2. SREDNJE ŠKOLE

2.1. Broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole u školskoj 2023/24. godini u Federaciji BiH po kantonima

Unsko-sanski kanton

U prvi razred srednjih škola Unsko-sanskog kantona u školskoj 2023/24. godini, upisano je **1.995** učenika, a od toga je 587 djevojčica. U odnosu na prošlu školsku godinu, upisano je 6 učenika više, odnosno 0,3%.

Ukoliko posmatramo kretanje broja upisanih učenika u desetogodišnjem periodu, može se primijetiti da je broj učenika fluktuirao. Upoređujući broj upisanih učenika u ovoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu posmatranja (školska 2014/15. godina), broj upisanih učenika u tekućoj školskoj godini manji je za 1.193, što u procentima iznosi 37,42%.

Ukupan broj učenika koji se obrazuju u srednjim školama u Unsko-sanskom kantonu u školskoj 2023/24. godini je **7.435**, a od tog broja 3.504 su djevojčice. U odnosu na prethodnu školsku godinu, u tekućoj školskoj godini ukupan broj učenika srednje škole je veći za 643 učenika ili 9,5%.

Broj učenika s invaliditetom koji se školuju u redovnim srednjim školama je 42.

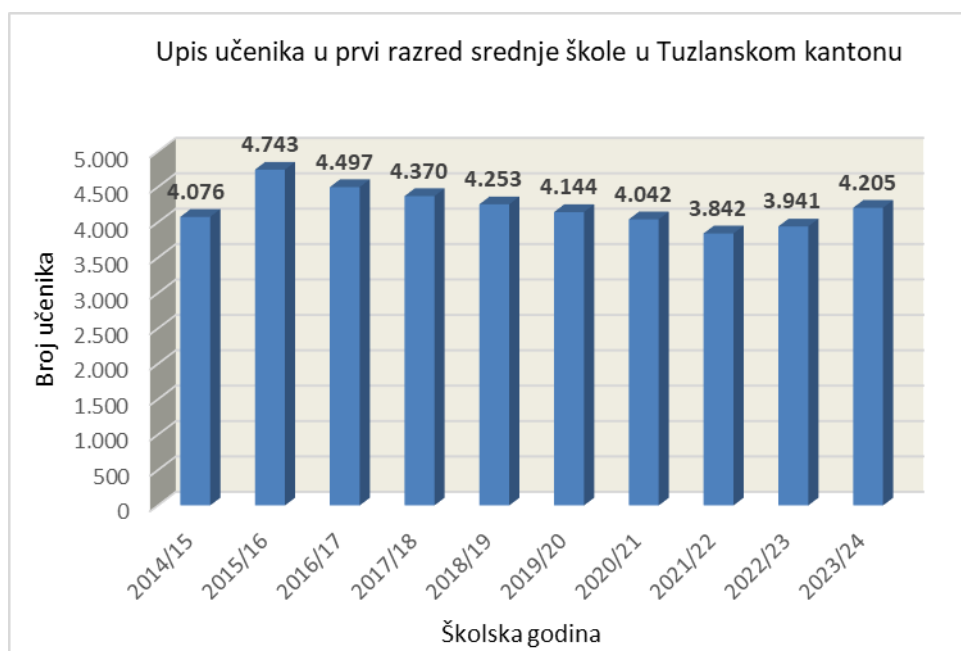
Posavski kanton

Resorno kantonalno ministarstvo nije dostavilo podatke o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupan broj učenika srednjih škola u Posavskom kantonu je 759, što je za 46 učenika ili 5,7% manje u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Tuzlanski kanton

U prvi razred srednjih škola Tuzlanskog kantona u školskoj 2023/24. godini, upisano je **4.205** učenika. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ove školske godine upisana su 264 učenika više, što predstavlja povećanje za 6,7%.

Kada je u pitanju period prikazan u grafikonu, broj upisanih učenika u prvi razred srednjih škola u Tuzlanskom kantonu je fluktuirao.

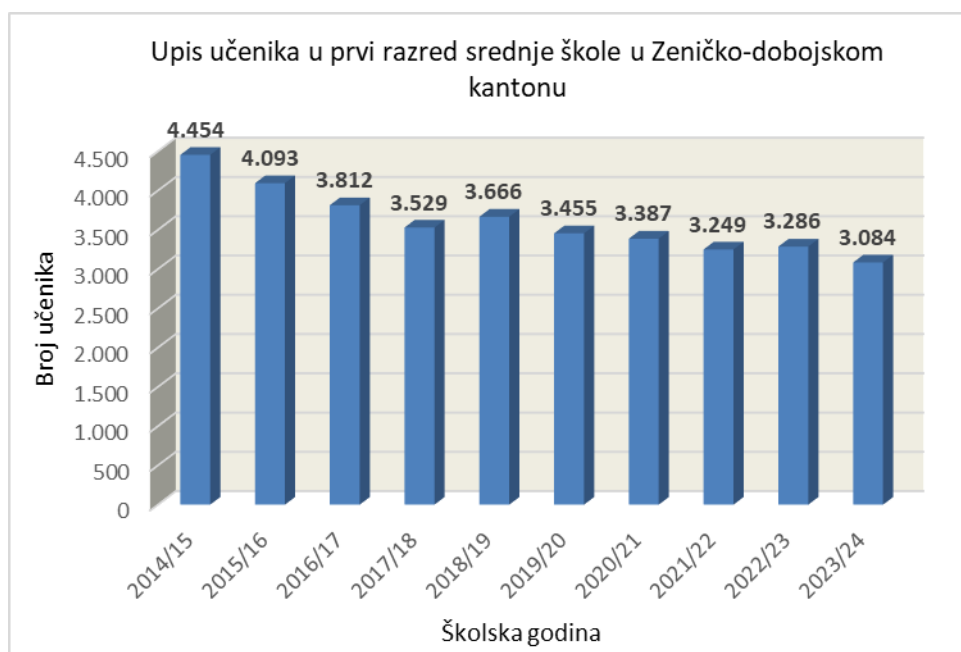
Upoređujući podatak o broju upisanih učenika u tekućoj školskoj godini s podatkom od početka perioda posmatranja (školska 2014/15. godina), broj upisanih učenika u tekućoj školskoj godini veći je za 129, što u procentima iznosi 3,2%.

Ukupan broj učenika srednjih škola u školskoj 2023/24. godini u Tuzlanskom kantonu je **14.064** (od toga 7.079 djevojčica), što je za 64 učenika ili 0,45% manje nego u prethodnoj školskoj godini.

Broj učenika s invaliditetom u redovnim srednjim školama je 70.

Zeničko-dobojski kanton

U prvi razred srednjih škola Zeničko-dobojskog kantona u školskoj 2023/24. godini, upisana su **3.084** učenika, što je za 202 učenika ili 6,1% manje nego prethodne školske godine. Ipak, s obzirom na to da podaci o broju učenika upisanih u prvi razred srednjih škola za školsku 2023/24. godinu ne uključuju podatke za općine Usora i Žepče, smatramo da je smanjenje broja učenika u odnosu na prethodnu školsku godinu manje od navedenog.

Što se tiče perioda prikazanog u grafikonu, broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole fluktuirao je i u Zeničko-dobojskom kantonu s tendencijom smanjenja broja upisanih učenika.

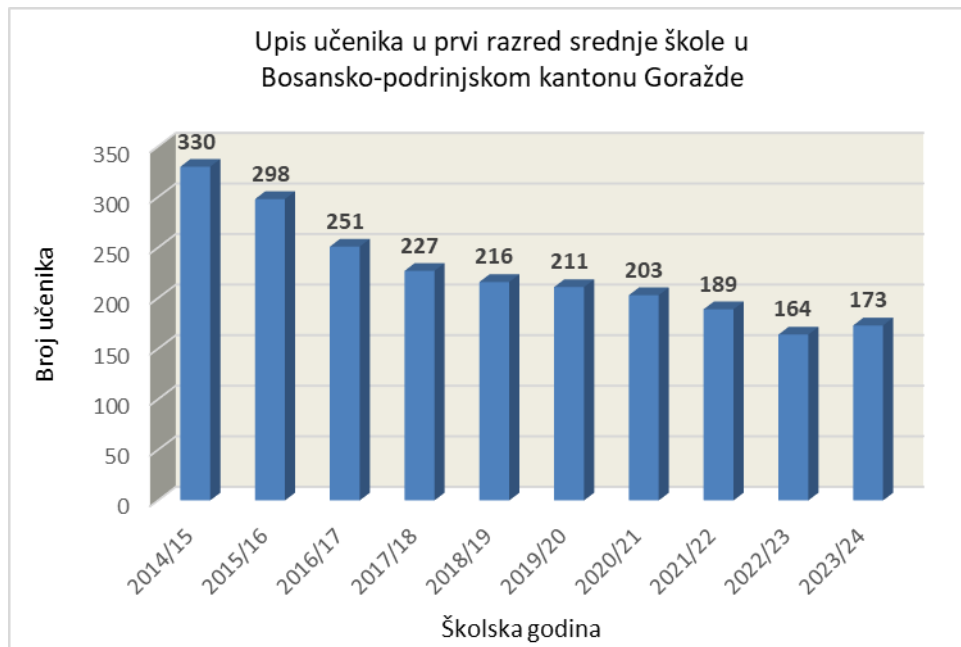
Upoređujući podatak o broju upisanih učenika u tekućoj školskoj godini s podatkom od početka perioda posmatranja (školska 2014/15. godina), uočit ćemo da je broj upisanih učenika u ovoj školskoj godini manji za 1.370 učenika ili 30,8%.

Ukupan broj učenika koji se obrazuju u srednjim školama u školskoj 2023/24. godini u Zeničko-dobojskom kantonu je **11.998**. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika srednjih škola veći je za 123 učenika ili 1,04%. U redovnim srednjim školama, obrazuje se 398 učenika s invaliditetom.

Kada su trendovi upisa u pitanju, iz resornog ministarstva Zeničko-dobojskog kantona se navodi da je primjetan kontinuiran pad u broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole, kao i da je primjetno smanjenje zainteresiranosti za trogodišnja zanimanja, osim za vozače, automehaničare, autoelektričare i frizere. Osim toga, navedeno je da je zadržana zainteresiranost učenika za četverogodišnja stručna zvanja tehničko-informatičkog i medicinskog usmjerenja.

Bosansko-podrinjski kanton Goražde

U prvi razred srednje škole u školskoj 2023/24. godini, upisana su **173** učenika. U tekućoj školskoj godini upisano je 9 učenika ili 5,5% više nego u prethodnoj školskoj godini.

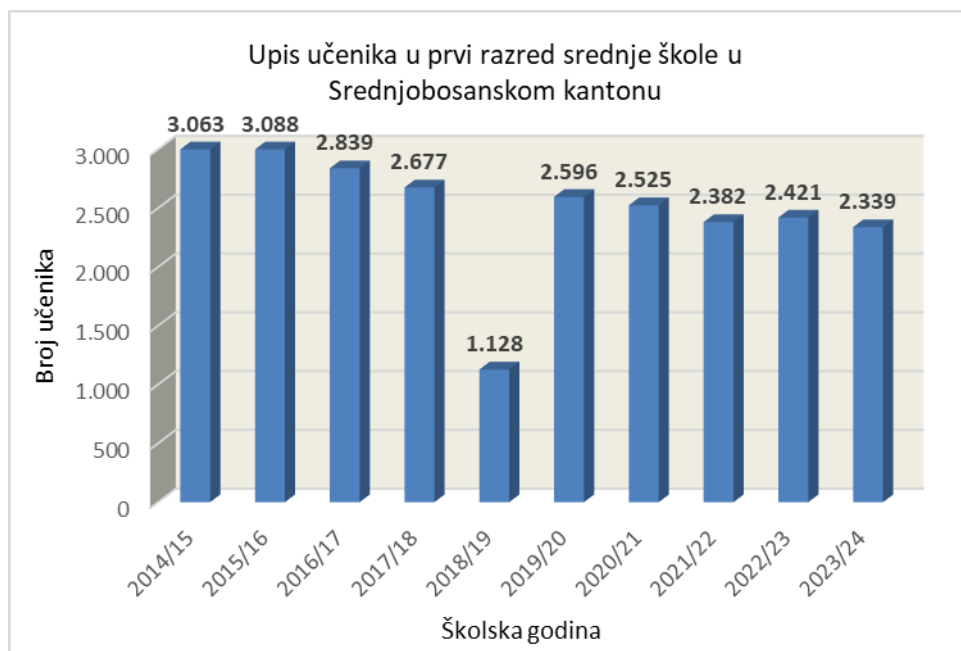

Podaci prikazani u grafikonu ukazuju na to da je broj učenika upisanih u prvi razred srednje škole značajno fluktuirao s tendencijom smanjenja. Poređenjem podataka o upisu učenika iz tekuće školske godine s podacima zabilježenim na početku perioda posmatranja (školska 2014/15. godina), broj učenika koji su ove školske godine upisani u prvi razred srednje škole manji je za 157 učenika ili 47,58%.

Ukupan broj učenika srednjih škola u školskoj 2023/24. godini u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde je **691**, uključujući 2 učenika s invaliditetom. U odnosu na prethodnu školsku godinu, broj učenika srednjih škola manji je za 15 učenika ili 2,1%.

Srednjobosanski kanton

U prvi razred srednje škole u školskoj 2023/24. godini, upisano je 2.339 učenika. U odnosu na prethodnu školsku godinu, u tekućoj školskoj godini upisana su 82 učenika ili 3,4% manje.

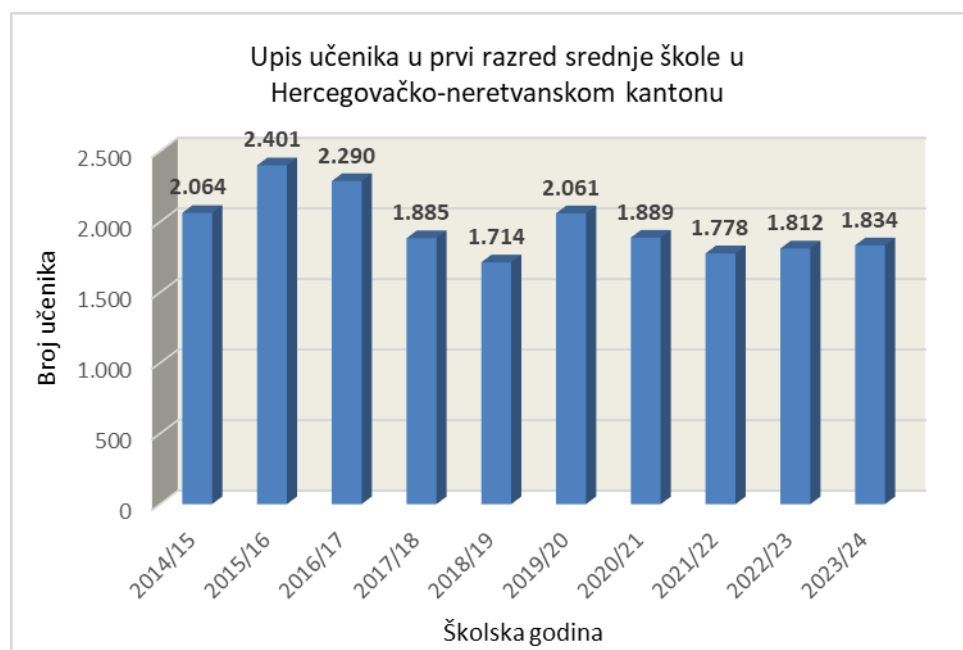

Što se tiče perioda prikazanog u grafikonu, broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole fluktuirao je u Srednjobosanskom kantonu s tendencijom smanjenja broja upisanih učenika. Najveće zabilježeno smanjenje u broju učenika je u školskoj 2018/19. godini, a razlog za isto je taj što je prvi razred srednje škole upisala prva generacija učenika koja se obrazovala prema devetogodišnjem programu osnovnog obrazovanja i koja je bila malobrojnija od generacija koje su se obrazovale prije nje, ali i generacija koje su srednje obrazovanje upisale poslije nje. Naime, značajan broj roditelja se te školske godine odlučio za odgođen upis u prvi razred i nisu upisali djecu s navršениh šest godina u školu, nego tek naredne školske godine, tj. s navršениh sedam godina. Upoređujući podatak o broju upisanih učenika u tekućoj školskoj godini s podatkom od početka perioda posmatranja (školska 2014/15. godina), uočiti ćemo da je broj upisanih učenika u ovoj školskoj godini manji za 724 učenika ili 23,6%.

Ukupan broj učenika srednjih škola u školskoj 2023/24. godini u Srednjobosanskom kantonu je **8.576**, uključujući 49 učenika s posebnim potrebama. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj srednjoškolaca u ovom kantonu je manji za 291 učenika ili 3,3%.

Hercegovačko-neretvanski kanton

U prvi razred srednjih škola u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, upisano je **1.834** učenika u školskoj 2023/24. godini. U odnosu na prethodnu školsku godinu, upisana su 22 učenika više, što čini procentualno povećanje od 1,2%.

U posmatranom desetogodišnjem periodu, broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je fluktuirao s tendencijom smanjenja broja učenika. U tekućoj školskoj godini, broj upisanih u prvi razred srednje škole manji je za 230 učenika ili 11,1% u odnosu na školsku 2014/15. godinu, koja predstavlja početak perioda posmatranja.

Ukupan broj učenika srednjih škola u školskoj 2023/24. godini u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je **6.817**, što predstavlja smanjenje za 467 učenika ili 6,4% u odnosu na prethodnu školsku godinu. U redovnu nastavu u srednjim školama je uključeno 14 učenika s teškoćama u razvoju.

Zapadnohercegovački kanton

Resorno kantonalno ministarstvo nije dostavilo podatke o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole u Zapadnohercegovačkom kantonu.

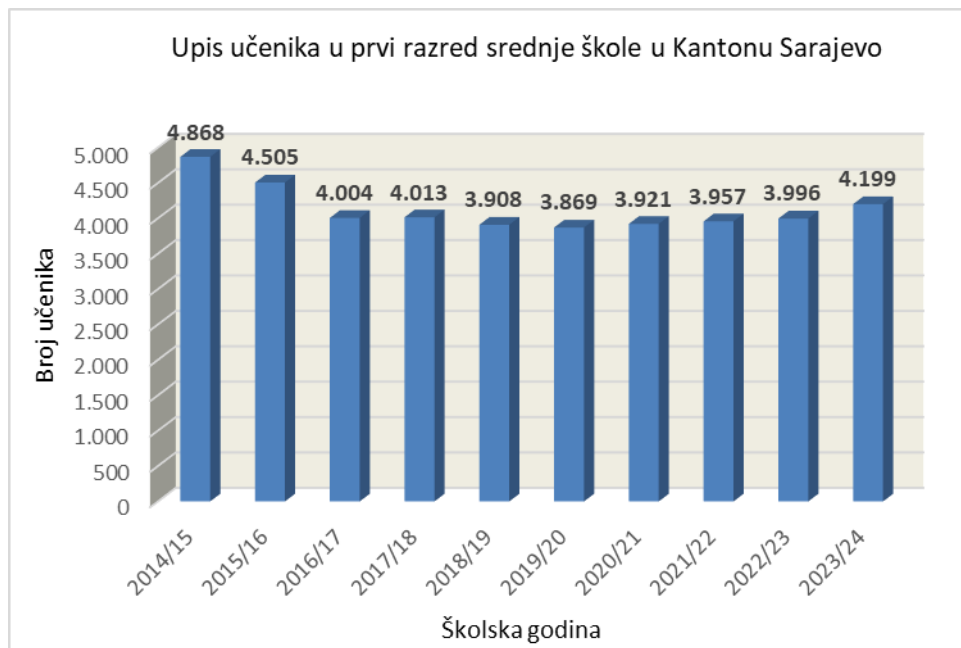
Ukupan broj učenika srednjih škola u Zapadnohercegovačkom kantonu u školskoj 2023/24. godini je **3.367**.¹⁵ U odnosu na prethodnu školsku godinu, broj učenika se povećao za 86 učenika ili 2,6%.

¹⁵ Saopćenje Federalnog zavoda za statistiku br. 12.2 od 15.12.2023. godine

Kanton Sarajevo

U školskoj 2023/24. godini, u prvi razred srednjih škola Kantona Sarajevo upisano je ukupno 4.199 učenika.

Upoređivanjem podataka o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole u tekućoj školskoj godini s podatkom iz prošle godine, može se ustanoviti da su ove školske godine upisana 203 učenika više, odnosno 5,1%.

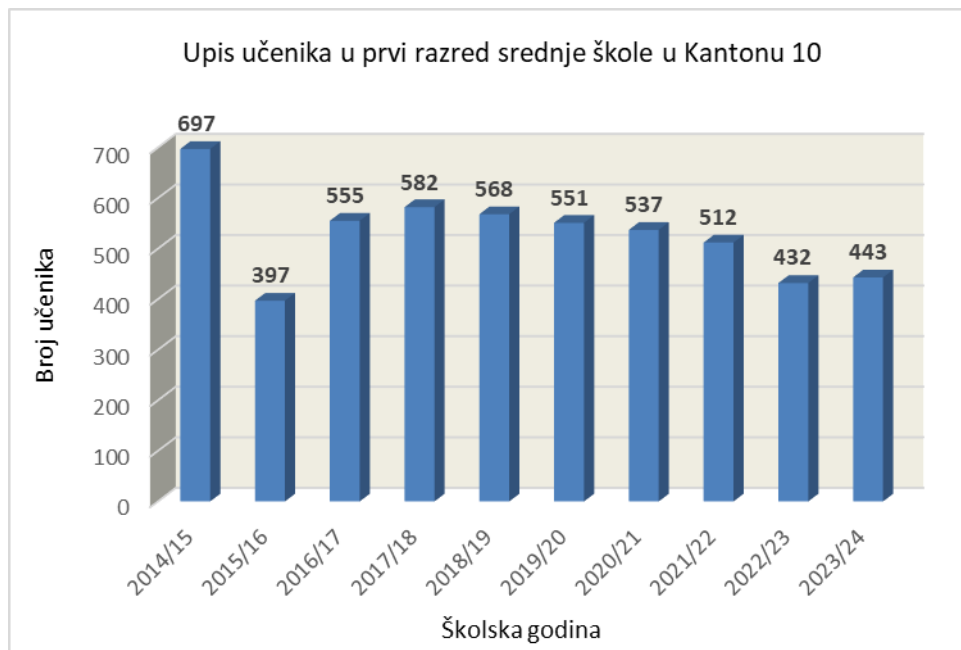

Kada je u pitanju kretanje broja učenika upisanih u prvi razred srednjih škola u Kantonu Sarajevo u desetogodišnjem periodu, može se primijetiti da je u Kantonu Sarajevo broj učenika fluktuirao. Ukoliko uzmemo podatak iz ove školske godine i uporedimo ga sa školskom 2014/15. godinom, broj učenika je manji za 669 učenika, što u procentima iznosi 13,7%.

Ukupan broj učenika koji se obrazuju u srednjim školama u Kantonu Sarajevo u školskoj 2023/24. godini je **14.965**, a od tog broja je 7.557 učenica. U odnosu na prethodnu školsku godinu, ukupan broj učenika srednjih škola je veći za 195 učenika ili 1,3%.

Kanton 10

U školskoj 2023/24. godini, u prvi razred srednjih škola Kantona 10 upisana su **443** učenika. Upoređivanjem podataka o broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole u tekućoj školskoj godini s podatkom iz prošle godine, može se ustanoviti da je ove školske godine upisano 11 učenika ili 2,55% više.

Kada je u pitanju kretanje broja učenika upisanih u prvi razred srednjih škola u Kantonu 10 u desetogodišnjem periodu, može se primijetiti da je u Kantonu 10 broj učenika značajno fluktuirao. Ukoliko uzmemo podatak iz ove školske godine i uporedimo ga sa školskom 2014/15. godinom, broj učenika je manji za 254 učenika, što u procentima iznosi 36,4%. Ipak, treba imati u vidu da je početna godina posmatranja iznimka i da je broj učenika te godine bio značajno veći nego u školskim godinama koje su slijedile, te ovu razliku treba posmatrati s oprezom.

Ukupan broj učenika koji se obrazuju u srednjim školama u Kantonu 10 u školskoj 2023/24. godini je **1.757** učenika (od toga 864 su djevojčice) i manji je za 60 učenika ili 3,3% u odnosu na prethodnu školsku godinu. Redovnu nastavu u srednjim školama pohađa 8 učenika s invaliditetom, od kojih je jedna djevojčica.

2.2. Zbirni podaci o broju učenika srednjih škola u školskoj 2023/24. godini u Federaciji BiH i kretanje broja učenika srednjih škola u periodu školska 2014/15 – 2023/24. godina

Tabela 4: Broj učenika u srednjim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2023/24. godini

Redni broj	Kanton	Broj učenika	
		Prvi razred	Ukupno:
1.	Unsko-sanski	1.995	7.435
2.	Posavski	-	759 ¹⁶
3.	Tuzlanski	4.205	14.064
4.	Zeničko-dobojski	3.084 ¹⁷	11.998 ¹⁸
5.	Bosansko-podrinjski	173	691
6.	Srednjobosanski	2.339	8.576
7.	Hercegovačko-neretvanski	1.834	6.817
8.	Zapadnohercegovački	-	3.367 ¹⁹
9.	Kanton Sarajevo	4.199	14.965
10.	Kanton 10	443	1.757
Ukupno Federacija BiH		18.272 ²⁰	70.429

Izvor: Podaci u tabeli 4 prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava i od Federalnog zavoda za statistiku.

¹⁶ Saopćenje Federalnog zavoda za statistiku br. 12.2 od 15.12.2023. godine.

¹⁷ Podaci za ZDK ne obuhvataju podatke za općine Usora i Žepče.

¹⁸ Saopćenje Federalnog zavoda za statistiku br. 12.2 od 15.12.2023. godine.

¹⁹ Ibid.

²⁰ Podatak o broju učenika prvih razreda u FBiH ne obuhvata podatke za Posavski, Zapadnohercegovački kanton i općine Usora i Žepče.

Tabela 5: Pregled kretanja broja upisanih učenika u prvi razred srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period školska 2014/15 – 2023/24. godina

R. br.	Kanton	Školska godina										Povećanje/smanjenje	% Promjene ²¹ (k/a)×100
		2014/15.	2015/16.	2016/17.	2017/18.	2018/19.	2019/20.	2020/21.	2021/22.	2022/23.	2023/24.		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1.	USK	3188	2843	2659	2510	2380	2111	2060	1938	1889	1995	-1193	-37,4%
2.	PK	411	318	342	279	271	259	222	218	216	-	-	-
3.	TK	4076	4743	4497	4370	4253	4144	4042	3842	3941	4205	129	3,2%
4.	ZDK	4454	4093	3812	3529	3666	3455	3387	3249	3286	3084	-1370	-30,8%
5.	BPK	330	298	251	227	216	211	203	189	164	173	-157	-47,6%
6.	SBK	3063	3088	2839	2677	1128	2596	2525	2382	2421	2339	-724	-23,6%
7.	HNK	2064	2401	2290	1885	1714	2061	1889	1778	1812	1834	-230	-11,1%
8.	ZHK	1108	1012	1004	976	652	815	877	933	821	-	-	-
9.	KS	4868	4505	4004	4013	3908	3869	3921	3957	3996	4199	-669	-13,7%
10.	K10	697	397	555	582	568	551	537	512	432	443	-254	-36,4%
Σ Federacija BiH		24259	23698	22253	21048	18756	20072	19663	18998	18978	18.272²²	-²³	-²⁴

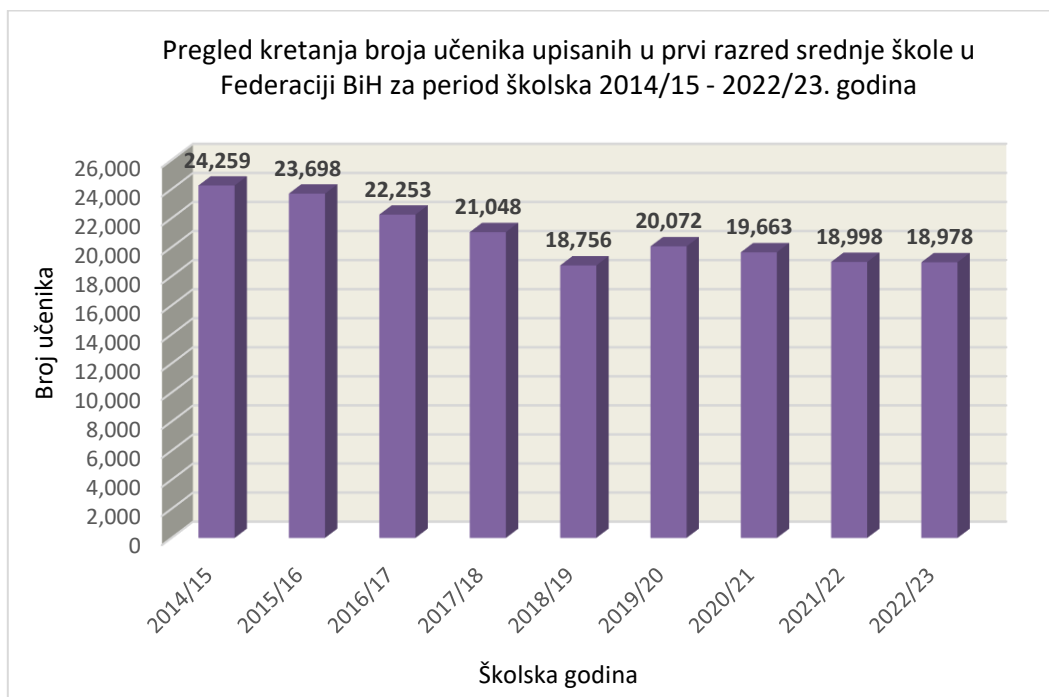
Izvor: Podaci u tabeli 5 za školsku 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21, 2021/22. i 2022/23. godinu preuzeti su iz statističkih biltena Federalnog zavoda za statistiku br. 221/2015, 238/2016, 253/2017, 273/2018, 294/2019, 312/2020, 330/2021, 350/2022 i 361/2023. Podaci koji se odnose na školsku 2023/24. godinu prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava.

²¹ Zaokruženo na jednu decimalu.

²² Podatak o broju učenika prvih razreda u FBiH ne obuhvata podatke za Posavski i Zapadnohercegovački kanton, te općine Usora i Žepče.

²³ S obzirom na to da podaci za tekuću školsku godinu nisu kompletni za Federaciju BiH, nije moguće utvrditi stvarnu razliku u broju upisanih učenika u tekućoj godini u odnosu na početnu godinu analize.

²⁴ Isto.

U grafikonu iznad dati su zbirni podaci za Federaciju Bosne i Hercegovine za prethodnih devet školskih godina.²⁵

U grafikonu iznad prikazani su zbirni podaci za Federaciju BiH za prethodnih devet školskih godina. Razlog zbog kojeg nisu prikazani zbirni podaci na nivou Federacije BiH za tekuću školsku godinu jeste taj što od resornih ministarstava Posavskog i Zapadnohercegovačkog kantona nismo dobili tražene podatke za školsku 2023/2024. godinu, a podaci za Zeničko-dobojski kanton ne obuhvataju podatke za općine Usora i Žepče. Stoga, za tekuću školsku godinu ne raspolažemo kompletnim podacima za cijelu Federaciju BiH. Ipak, pored navedenog, pregled kretanja broja učenika u prethodnih devet školskih godina, kao i podaci iz osam kantona za tekuću školsku godinu, ukazuju da u desetogodišnjem periodu postoji trend smanjenja broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole, ali u posljednje tri školske godine, primjetna je stabilizacija i konstantnost u broju učenika u određenim kantonima.

Ukoliko analiziramo podatke iz tabele 5 za kantone koji su dostavili podatke za tekuću školsku godinu, ustanovit ćemo da jedino Tuzlanski kanton bilježi povećanje broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole u odnosu na početnu godinu posmatranja (školsku 2014/15. godinu), a povećanje iznosi 3,2%.

S druge strane, kada posmatramo kantone s najvećim procentima smanjenja broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole u posmatranom desetogodišnjem periodu, najveće smanjenje broja učenika bilježe Unsko-sanski kanton (37,4%), Bosansko-podrinjski kanton Goražde (47,6%) i Kanton 10 (36,4%).

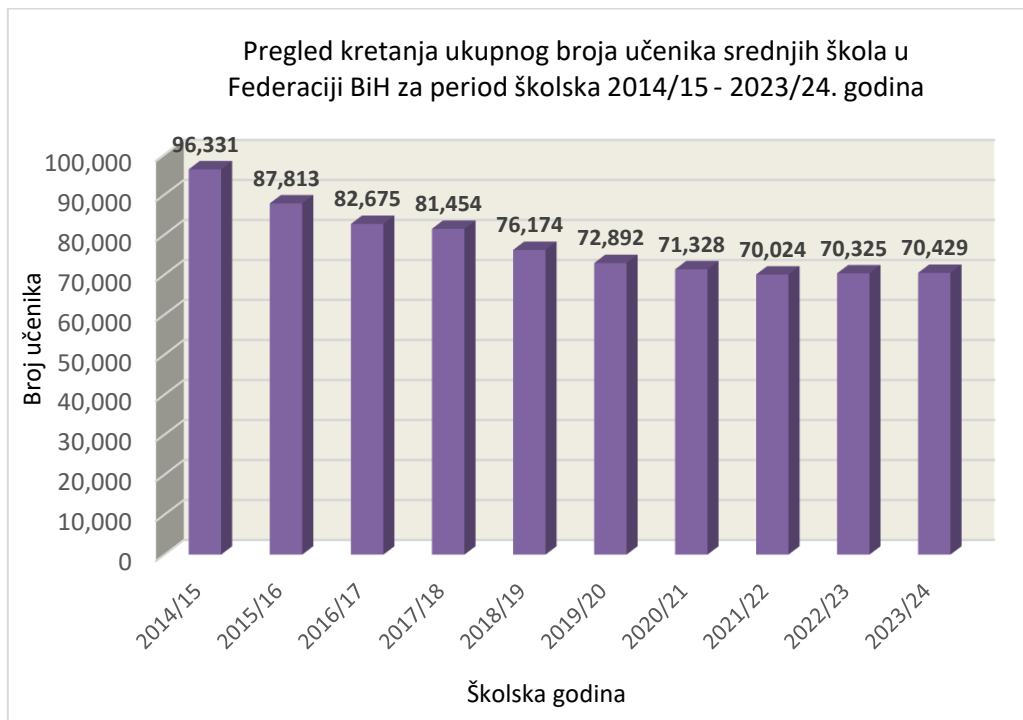
²⁵ Zbirni podaci za Federaciju BiH su dati za prethodnih devet školskih godina. Zbog nepotpunih podataka o broju učenika srednjih škola u FBiH u tekućoj školskoj godini, iz razloga što navedene podatke nismo dobili iz Posavskog i Zapadnohercegovačkog, te za općine Žepče i Usora, posljednja školska godina nije uvrštena u grafikon.

Tabela 6: Pregled kretanja ukupnog broja učenika u srednjim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine za period školska 2014/15 – 2023/24. godina

R. br.	Kanton	Školska godina										Povećanje/ smanjenje j-a	% Promjene ²⁶ (k/a)×100
		2014/ 15.	2015/ 16.	2016/ 17.	2017/ 18.	2018/ 19.	2019/ 20.	2020/ 21.	2021/ 22.	2022/ 23.	2023/ 24.		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1.	USK	11.058	10.239	9.619	9.496	8.698	8.046	7.501	7.107	6.792	7.435	-3.623	-32,8%
2.	PK	1.600	1.413	1.300	1.160	1.037	986	896	865	805	759	-841	-52,6%
3.	TK	19.226	16.850	15.751	15.966	15.582	15.078	14.923	14.384	14.128	14.064	-5.162	-26,8%
4.	ZDK	16.228	14.778	14.478	14.006	13.558	12.688	12.365	11.908	11.875	11.998	-4.230	-26,1%
5.	BPK	1.202	1.031	948	964	896	832	788	748	706	691	-511	-42,5%
6.	SBK	12.333	11.420	10.610	10.087	8.320	7.878	7.869	8.097	8.867	8.576	-3.757	-30,5%
7.	HNK	9.621	9.386	8.614	8.089	7.614	7.328	7.055	7.121	7.284	6.817	-2.804	-29,1%
8.	ZHK	4.419	4.265	4.029	3.803	3.390	3.265	3.138	3.168	3.281	3.367	-1.052	-23,8%
9.	KS	17.904	16.148	15.285	15.926	15.162	14.733	14.750	14.679	14.770	14.965	-2.939	-16,4%
10.	K10	2.740	2.283	2.041	1.957	1.917	2.058	2.043	1.947	1.817	1.757	-983	-35,9%
Σ Federacija BiH		96.331	87.813	82.675	81.454	76.174	72.892	71.328	70.024	70.325	70.429	-25.902	-26,9%

Izvor: Podaci u tabeli 6 za školsku 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21, 2021/22. i 2022/23. godinu preuzeti su iz statističkih biltena Federalnog zavoda za statistiku br. 221/2015, 238/2016, 253/2017, 273/2018, 294/2019, 312/2020, 330/2021, 350/2022 i 361/2023. Podaci koji se odnose na školsku 2023/24. godinu prikupljeni su od resornih kantonalnih ministarstava i od Federalnog zavoda za statistiku.

²⁶ Zaokruženo na jednu decimalu.

U grafikonu iznad dati su zbirni podaci za Federaciju Bosne i Hercegovine.

Analizirajući podatke iz tabele 6, koja obuhvata period školska 2014/15 – 2023/24. godina, kao i grafički prikaz kretanja ukupnog broja učenika srednjih škola u Federaciji BiH u posljednjih 10 školskih godina, može se konstatirati da je do školske 2021/22. godine bio prisutan trend kontinuiranog smanjenja ukupnog broja učenika srednjih škola. Ipak, u posljednje tri školske godine, primjetna je stabilizacija u broju učenika, a u školskoj 2022/23. i 2023/24. godini, i blago povećanje ukupnog broja učenika srednjih škola u Federaciji BiH u odnosu na školsku 2021/22. godinu.

Kada analiziramo procentualne razlike u broju učenika srednjih škola u tekućoj školskoj godini u odnosu na početnu godinu analize, školsku 2014/15. godinu, može se primijetiti da svi kantoni bilježe smanjenje broja učenika, a najveće procentualno smanjenje broja učenika zabilježeno je u Posavskom kantonu (52,6%), Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde (42,5%) i Kantonu 10 (35,9%).

REZIME

Školska godina počela je 1. septembra za učenike u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom, Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde i Kantonu Sarajevo, a za učenike ostalih šest kantona nastava je počela 4. septembra, tj. prvog ponedjeljka u septembru.

Analizom kretanja broja učenika upisanih u prvi razred **osnovnih škola** u Federaciji Bosne i Hercegovine u desetogodišnjem periodu, može se primijetiti da je broj učenika u posmatranom periodu fluktuirao s tendencijom smanjenja. Evidentno je, također, da je u posljednjih deset školskih godina došlo do smanjenja broja upisanih učenika u osam kantona, te jedino Bosansko-podrinjski kanton Goražde bilježi povećanje, a Kanton Sarajevo skoro identičan broj upisanih učenika, u tekućoj školskoj godini u odnosu na školsku 2014/15. godinu, koja predstavlja početnu godinu desetogodišnje analize.

Međutim, kada upoređujemo podatke o upisanim učenicima prvih razreda u tekućoj školskoj godini s podacima o broju upisanih prvačića u prethodnoj školskoj godini, može se ustanoviti sljedeće: a) u četiri kantona je došlo do povećanja broja upisanih učenika (Bosansko-podrinjski kanton Goražde, Srednjobosanski kanton, Zapadnohercegovački kanton i Kanton 10), b) u četiri kantona je došlo do smanjenja broja učenika u odnosu na prethodnu školsku godinu (Unsko-sanski kanton, Tuzlanski kanton, Zeničko-dobojski kanton i Hercegovačko-neretvanski kanton), c) Kanton Sarajevo ima skoro identičan broj upisanih učenika kao i prethodne školske godine, dok za Posavski kanton ne raspoložemo podacima o upisanim učenicima prvih razreda osnovne škole.

S druge strane, pregled kretanja ukupnog broja učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period od školske 2014/15. do školske 2023/24. godine ukazuje na kontinuirano smanjenje broja učenika osnovnih škola. Prema zbirnim podacima za Federaciju BiH, broj učenika osnovnih škola u tekućoj školskoj godini, u odnosu na početnu godinu desetogodišnjeg perioda, manji je za 27.881 učenika ili 14,3%.

Analizom kretanja broja učenika upisanih u prvi razred **srednjih škola** u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnih devet školskih godina, kao i na osnovu podataka iz osam kantona za tekuću školsku godinu (izuzev Posavskog i Zapadnohercegovačkog kantona koji nisu dostavili tražene podatke), evidentno je da u desetogodišnjem periodu postoji trend smanjenja broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole. Ukoliko analiziramo podatke za kantone koji su dostavili podatke za tekuću školsku godinu, ustanovit ćemo da jedino Tuzlanski kanton bilježi povećanje broja učenika upisanih u prvi razred srednje škole u odnosu na početnu godinu posmatranja (školsku 2014/15. godinu), a povećanje iznosi 3,2%.

Međutim, pažljivom analizom podataka može se ustanoviti i to da je u posljednje tri školske godine primjetna stabilizacija u broju učenika upisanih u prvi razred srednje škole u značajnom broju kantona (Unsko-sanski kanton, Tuzlanski kanton, Srednjobosanski kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton i Kanton Sarajevo).

Analizirajući podatke o ukupnom broju učenika srednjih škola za desetogodišnji period, od školske 2014/15. do školske 2023/24. godine, može se konstatirati da je do školske 2021/22. godine bio prisutan trend kontinuiranog smanjenja ukupnog broja učenika srednjih škola. Ipak, u posljednje tri školske godine, primjetna je stabilizacija u ukupnom broju učenika srednjih škola u FBiH, a u školskoj 2022/23. i 2023/24. godini, i blago povećanje ukupnog broja učenika srednjih škola u Federaciji BiH u odnosu na školsku 2021/22. godinu.

PREPORUKE

Preporuka 1. Potrebno je svoj djeci predškolskog uzrasta osigurati predškolski odgoj i obrazovanje u godini pred polazak u osnovnu školu, u skladu s članom 16. Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, kako bi se svakom djetetu omogućio kvalitetan početak institucionalnog odgoja i obrazovanja i olakšao prelazak u osnovno obrazovanje i odgoj.

Preporuka 2. Potrebno je uspostaviti efikasan sistem evidentiranja djece koja ne upisuju osnovnu i srednju školu i koja napuštaju osnovno i srednje obrazovanje prije njegovog završetka.

Preporuka 3. Potrebno je osigurati pravo upisa u osnovnu školu djeci koja nisu evidentirana u matične knjige rođenih i olakšati procedure upisa za djecu pripadnika romske nacionalnosti, djecu stranih državljana i drugu djecu koja mogu imati birokratske prepreke prilikom upisa u osnovnu školu.

Preporuka 4. Potrebno je razvijati i podržati programe naknadnog sticanja osnovnog i srednjeg obrazovanja za odrasle bez kvalifikacije i osigurati određena sredstva za ovu namjenu iz federalnog, kantonalnih i općinskih budžeta.

Preporuka 5. U budžetima općina, kantona i Federacije BiH, potrebno je osigurati dovoljno sredstava za podršku porodicama koje imaju djecu školskog uzrasta, posebno onima u stanju socijalne potrebe, kroz osiguranje besplatnog prijevoza učenicima osnovnih i srednjih škola koji imaju pravo na isti, u skladu s važećom zakonskom regulativom, besplatnih udžbenika, školskog pribora i drugih vidova finansijske podrške školovanju djece. Svrha navedenih mjera je osiguranje jednakih mogućnosti za osnovno i srednje obrazovanje za svu djecu te preveniranje napuštanja osnovnog i srednjeg obrazovanja prije njegovog završetka.

Preporuka 6. Neophodno je djeci s posebnim obrazovnim potrebama osigurati nesmetan pristup i učešće u kvalitetnom predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i poboljšati kapacitete odgojno-obrazovnih ustanova za stvaranje inkluzivnog okruženja za socijalizaciju, odgoj i obrazovanje sve djece, odnosno stvaranje stimulativnog okruženja koje će poticati njihov socio-emocionalni, kognitivni i tjelesni razvoj.

Preporuka 7. Potrebno je osigurati kontinuitet izdvajanja za obrazovanje na svim administrativnim nivoima (lokalnom, kantonalnom i nivou Federacije BiH), a po mogućnosti i povećanje istih, te obrazovanje tretirati kao investiciju u razvoj društva.